
הצרות

אורציון ברתנא

הוא

אפשר לראות אותו רק מזווית העין, כשזורקים מבט חטוף, כאלכסון, מבלי משים. משום כך, אני המסתכל תמיד רק ישר, החושב תמיד רק קדימה, אינני מכיר אותו. ככל שאני מנסה לזרוק מבטים חטופים, לחשוב הצידה, לא עולה הדבר בידי אלא להיפך - רק מגדיל את ההתלהבות שבה אני מסתער קדימה על העולם.

אבל הוא איננו מוטרד ממאמצי ולא מכישלונותיי. מן הצד, בזווית העין, הוא ממשיך לפרום אותי היטב; כמו סבתא טובה שאיננה זורקת בגד ישן, אלא מתירה אותו לחלוטין, כורכת אותו לפקעת חוטים גדולה, כדי לסרוג ממנה משהו חדש לחורף הבא.

הצפון

אנחנו רחוקים מהצפון. לכן אנחנו יכולים לקבוע את מקומנו על פיו. משקבענו היכן הצפון, אנחנו יכולים ללכת לכל כיוון שנבחר, לכל כיוון שהוגדר. אמות המידה שלנו מבוססות על העובדה שרוחות השמיים נשארות תמיד רחוקות.

באיזה מרחב מוצא לו כיוון, באיזה מרחב מגדיר לו דרך, מי שהוא גדול מאיתנו במידה כזו שהצפון נמצא כבר בתוכו?

שחמט

מדובר באמך-שחמט. אדם שמחכה מדי בוקר ליריב ליד שולחן השחמט, ומשחק עד ערב. הוא מעונין בכל יריב, וכל מישחק חשוב בעיניו. הוא אוהב את הכלים. הוא אוהב את לוח-המישחק. לכן הוא מעדיף לשחק על לוחות-השחמט הגדולים המשובצים אבני-ריצוף שחורות ולבנות. שם, בכיכרות הציבוריות, הכלים גדולים ומגיעים עד ברכיו. אז הוא מרגיש שסוס הוא סוס ורץ הוא רץ, והוא משחק על חייו של כל אחד ואחד מהם.

במשך השנים הוא מגיע למסקנה כי הפיתרון לכל הבעיות שהצטברו הוא להוריד יום אחד את הכלים מלוח-המישחק ולהוליך אותם ישר, באופן לו היריב אינו מצפה, אל המישבצת הרצויה. הסוס, על הילוכו המפתיע בזווית קהה הצידה, נראה בעיניו הכלי המתאים להתחיל בו מהלך כזה.

מגיע יום המישחק הגדול. הוא אוהז בסוס ומוריד אותו מלוח-המישחק. המשחק הוכרע. אבל הכלים האחרים, מוקסמים מהצלחת הסוס, יורדים אחד אחרי השני מן הלוח. שיירה של כלי-שחמט גדולים הולכת אחריו הביתה. בבית, מוקף בכליו, הוא משחק מישחק חדש שאינני יכול לומר עליו דבר.